

ימי הגועל-נפש

לדעתי, התקופה שבה אנחנו חיים כרגע בארץ הזאת... תזכור בהיסטוריה של עמנו בכינוי "ימי הגועל נפש". רבים הם הגורמים שהביאו עלינו את "ימי הגועל נפש", וכדי לנתח מדוע ואיך זה קרה, חייבים לכתוב מחקר שלם, המבוסס על עובדות. אני מאמין שספרים כאלה עוד ייכתבו בעתיד, אך ברשימה זאת אתעכב רק על שתי דוגמות אופייניות לגועל-נפש הפוקד אותנו והשולט עלינו בכל עוזו. ראשית, בכוונתי להתייחס לתופעה ששמה הוא טו-מי לפיד.

הצהרותיו המפוצצות והגסות, כמו, למשל, ההכרזה שהטלוויזיה צריכה לשרת את המדינה, מזכירות עד להחריד הווי השורר במדינות טוטליטאריות. ברור לכל בר-דעת, שבמיקרה של לפיד, הטלוויזיה לא באה לשרת את המדינה, אלא שיכבה חברתית מסוימת של נובורישים; של אלה שגרפו את המיליונים שלהם אחרי מלחמת ששת-הימים; של אלה שבנו וילות מעוררות גועל בטעמים המתנשא; של אלה שנתנו לחומ"רנות ומלא כל חלק ריק במוחם הנבוב בלאו הכי, ושל כל אלה אשר חיכו בצד במשך שלושים שנה, כדי לגימור את שאריות העוגה הלאומית.

שילטונו של טומי לפיד וחבר מרעיו ברשות-השידור מסמל יותר מכל את הירידה התרבותית והרדידות הרוחנית אליה הגענו בעידן זה של גועל-נפש. אל תבואו בטרוניות נגד אנשי-רוח מהעולם הגדול, כשהם מביעים הסתייגות ממעשים המתחוללים כאן. לא כולם אנטי-שמים ולא כולם עושים זאת משינאת ישראל דווקא. פשוט אי-אפשר להסתיר את האמת, וכל אדם נבון מבין, שהחברה הישראלית הדרדרה למצב שבו ערך האדם החי הופך לעפרא דארעה.

תופעות כאלה, של שימוש גס מצד השילטון באמצעי-התקשורת, ראינו בזמנו בארצות הדמוקרטיות העממיות, עת הרוסים השתלטו עליהן וחיסלו באכזריות כל אישורו שהביע דעה אחרת. תחתם מונו אנשים פרימיטיביים ביותר, במטרה לדכא את רוח האדם, למען

חיזוקה כביכול של הדוקטורה של הפרולטריון. תופעות כאלה נהוגות גם במדינות הלא-מפותחות בדרום-אמריקה, שבהן התחוללו מהפכות ימניות, והטלוויזיה הפכה לבדיחה ממשלתית מוכרת. עריצות היא עריצות ואין זה משנה אם היא באה משמאל או מימין. ולא אוסיף לתאר כאן את המצב במדינות ערב, שרובן ככולן מכירות אך ורק מישטר אחד, היינו: דיקטטורה גסה שבה האדם מאבד כל ערך והשילטון, בעזרת הצבא, משתלט כאוות נפשו.

למרבה הפלא לא טומי לפיד האיש מעורר את כעסי. הוא בסך-הכל מבצע מה שאדוניו ביקשו ממנו, ביעילות פילית להפליא. אלה אשר מינו אותו, בידיעה ברורה מי האיש ומה הוא מייצג, הם ורק הם מהווים את מטרת התקפתו. זבולון המר, שהוא שר החינוך והתרבות של היישוב הזה, עליו אני רוצה להצביע. אך תחילה עלי להסביר את עצמי. אישית לא סבלתי מעודי את אנשי המערך. לא ליקקתי אצלם דבש ומעולם לא שודר מחזה שלי בטלוויזיה הישראלית תחת שילטונם. כך שאינני יכול להחשב כאיש אשר הפסיד משהו עם נפילת המערך ועליית הליכוד. אך האמת האובייקטיבית בית חייבת להאמר: למרות הרישעות של אנשי המערך יש לומר לזכותם, שהיתה להם איזושהי בושא מסוימת, כשניתקלו במילה המגונה הזאת, "תרבות", ולפחות השתדלו, למראית עין, להגן עליה.

חוששני שבזלון המר מייצג את הזרם האנטי-תרבותי ביותר בחיינו הציבוריים. הפיטפוט שלו חסר הברק, על חזרה למקורות ועל יהדות, נראה בעיני נבוב ומסולף לחלוטין. די לראות בטלוויזיה את הזמרים של קפה "פינת", הדיונגווי מגלגלים עיניים בתוכנית "מורשה", כשהם שרים שירי-דת, או רבנים וליצנים אחרים, החובשים כילות שחורות וסרוגות, כשהם מדברים על מושג האלוהות. די לראות את הצבאות של מר המר, כדי להבין עד כמה הם דומים לכוהני הבעל, שאליהו הנביא האיצץ בהם לעוק לשמים כדי להוריד את האש, וכל אחד שקרא את התנ"ך ידוע מה היה סופם.

כן, במר המר אף פעם לא ראיתי איש-תרבות, אלא דוגמה מובהקת של איש פוליטי הפועל בשיטה לניניסטית (דהיינו - שני צעדים קדימה וצעד אחד אחורה), המתחמק בתבונה מכל עימות ישיר, המציב בכל עמדה אפשרית את אנשי שלומם, במטרה ברורה להגיע אל פעם להיות ראש-משלה. ואם אכן יקרה כדבר הזה, יושלם המעגל של חזרה לגלות על אדמת ארץ-ישראל.

לכן אני קורא לכל אדם חושב, שהחיים חשובים לו בארץ הזאת, לקום בעוז וללא מורא ולהביע את דעתו, ולא לתת לאנשים המייצגים את ימי הגועל-נפש הזה להרוס את הכל. חובה לנסות להציל את מה שעוד ניתן להציל.

הדוגמה השנייה שברצוני להתייחס אליה במיסגרת זו היא המעשה בשתי החבורות שבאו לבניין הטלוויזיה עם שני קלציניקובים, "לשוחח" עם הכתב לענייני העריכים, רפיך חלבי.

שמתי לב לתופעה משונה: מאז שקמה בארץ הזאת התנועה של גוש-אמונים, לא ראיתי או שמעתי, שאחד מצדיקיהם או אוהדיהם בא עם קלציניקוב לשוחח עם איזה גנגסטר שברה מחול ומצא מיקלט במדינה הזאת, או עם אחד מאלה שגונבים ומנצלים ומדלדלים את משאבינו הלאומיים עד לנקודת האפס. הצדיקים האלה לא נזעקו מעולם נוכח העוול הסוציאלי שנגרם למאות אלפי אנשים בארץ הזאת אך בכל פעם שהיה נידמה להם, שקם איש חושב המנסה לנתח בצורה אובייקטיבית את מצבנו הלאומי, הם קמו והכריזו עליו מילחמה אידיאולוגית. והנה, כיום הם לא מסתפקים באידיאולוגיה, אלא באים "לשוחח" כשקלציניקובים בידיהם.

כשלעצמי, הדבר היה ברור לי לחלוטין. זהו תהליך טבעי. בשעה שמפחיתים עונשים על מעשים חמורים ביותר שנעשו נגד ערבים (ולא אני האיש שיהלל את אנשי הפת"ח; "הקס להורגן השכם להורגו", אם כי הפיתרון הדרוש כאן הוא מדיני ולא צבאי) מקרבים את היום שבו גם יהודים אזרחי מדינת-ישראל, שדעו-תיהם לא ימצאו חן בעיני הקנאים האלה, יהיו נתונים בסכנה פיסית ממשית.

הימים הולכים ומחשיכים ברור לי שככל שאנשי גוש-אמונים יזעקו ביתר שאת את אהבתם לארץ-ישראל, כך נפסיד חלק אחר חלק, עד שנאבד את עצמאותנו הלאומית.

אני סבור, שככל שהמצב יסתבך, כך יגבר הדיכוי כלפי פנים. ואלה אשר לא יסבלו דעות אחרות, חייבים לדעת, שאם הם מתכוונים להשתמש באלימות, גם הצד שמנגד לא יישב בחיבוך ידיים. הזרוע שינאה יקצור, בסופו של דבר, את הטרורף.

יעקוב סיניגליה, רמת-גן

עוד אמת מארץ-ישראל

ביום העצמאות האחרון השתתפתי ב"צעדת-השומ"רון"; וזאת ללא כל קשר עם מארגניה, אלא מתוך רצון להתערות בנופי הארץ, ולנשום קצת ריח אדמה ולהשתוף בשמש האביב.

אינני רוצה כי יבינו אותי, הקוראים, שלא כהלכה, אולם לא בכדי נעקתה נשימתו של העולם העתיק כאשר נודע על שני "עם-העבדים", עוד בנדודו במידבר, קיבל על עצמו, בין היתר, כי "הארץ לא תימכר לצמיתות" ובניגוד לחוקי-המידבר, הזכות להחזיק בארץ נרכשת בטיפוחה, עיבודה ושימורה ואיננה מוקנית על-